

(10/38)

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÀ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

ANTONI LÓPEZ, EDITOR

(Antiga casa J. López Bernagosi)

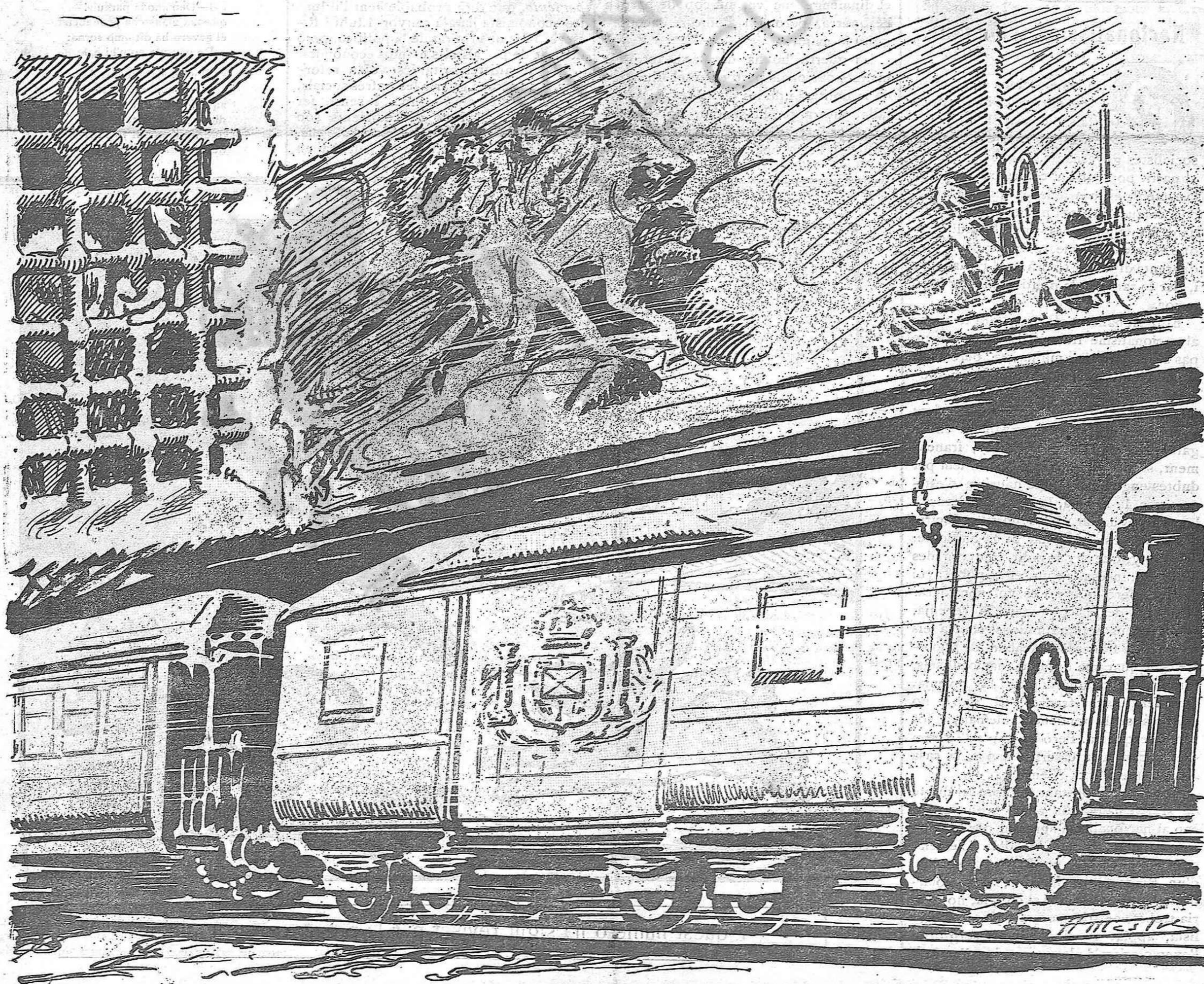
AQUEST NÚMERO 10 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA

NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, núm. 20, botiga
TELÈFON A. 4115. — BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona cada trimestre. ESPANYA, pessetes 1'50. — ESTRANGER, 2'50

FANTASIA

FINAL D'UNA TRAGÈDIA

Economia i finances

Els ciutadans d'aquest país no ens podem queixar. Fa temps que sempre hi ha sobre la taula una qüestió d'actualitat. No ens avorrim. I si no ens és permès de parlar cridant, tenim el recurs del xiuxiueig.

Després de la setmana del crim, dedicada al fet fulletinesc de l'express d'Andalusia, i abans que aquest afer vermell estigui acabat, hem tingut una setmana dedicada a economia i finances. La qüestió de la S. E. I. T. E., o de la *Seite*, com diu la gent, ocupa i preocupa els banquers i els mossos de cafè, els polítics i els ex-polítics, el ram castrense i el ram eclesiàstic. El plat del dia, a les taules de conversa, està aquests dies amanit amb la *Seite*. És això un petit joc de paraules que raja tot sol de la punta de la ploma.

La qüestió de la *Seite* ha fet que tothom sigui ara una mica economista i una mica financier. I fins—diguem-ho d'una vegada—una mica tafaner.

L'aspecte econòmic de la qüestió no interessa prou a la gent. Que una gran companyia estrangera, amb l'auxili de l'Estat espanyol, vol fer una pila de coses, començant per un gros emprèstit destinat a obres públiques? Els uns arrufen el nas, els altres s'esgarrapen la barba. I els uns i els altres presumeixen de saber detalls, interioritats i secrets.

Nosaltres, no sabem res. Hem sentit a dir moltes coses, però no ens consten. A més, anem curts de ciència econòmica i d'art financier. Per a tenir parer sobre la *Seite*, esperarem que En Cambó ens en parli en una sèrie d'articles d'aquells tan interessants i tan llargs que publica a *La Veu de Catalunya*. Però avui havíem de parlar de la qüestió d'actualitat, i ja ho hem fet. De la mateixa manera que catorze versos fan un sonet, una vintena de ratlles fan un davantal de LA CAMPANA.

Nacionalismes triomfants

En les eleccions alemanyes, els extrems s'han menjat als centres. Els comunistes han mossegat an els socialistes governants, i els nacionalistes al partit popular i al centre catòlic. Però la victòria és més dels nacionalistes que dels comunistes, pel número de vots, pel de diputats guanyats, i per la influència que el nacionalisme, amb els seus cent quaranta diputats, tindrà en el Parlament, i, per lo tant, en la política interior i exterior.

El nacionalisme alemany farà triomfar al nacionalisme francès. És clar que no pas al monàrquic i militarista, però sí an aquell republicanisme que podríem anomenar nacionalista, perquè ho posposa tot a la seguretat de França, veient aquesta seguretat exclusivament en les garanties materials. Nosaltres, francament, si fossim francesos, passariem per dubtes enguniosos. Què hauríem d'estimar més, la França, la terra de França i la seva seguretat, o les nostres doctrines pacifistes? Al costat hi ha un poble, l'alemany, que ha invadit cinc vegades la terra francesa, en un segle, poble avui vençut, però que no es vol considerar vençut, i desitja i prepara la revenja, amb els seus setanta milions, contra els trenta vuit francesos. Acaben de triomfar cent quaranta diputats nacionalistes, formidable vanguardia de la revenja. Què fer, éssent francès? El dubte no existiria si la tendència alemanya fos cap a l'esquerra. Però és cap a l'extrem dreta, cap a la caserna, cap a la casa Krupp que marxa Alemanya.

Restarà, no obstant, sempre el dubte de si Alemanya ha anat evolucionant cap al nacionalisme agressiu per la política francesa. Si en lloc d'un Clemenceau hagués hagut un Briand, i en lloc d'un Poincaré un Herriot, el nacionalisme hauria crescut, i si creixia, no hauria trobat, enfront seu, un partit socialista, apoiat en el pacifisme sorgit de l'exemplaritat de la guerra, i en l'actitud

conciliadora de França. Nosaltres creiem que sí, i per això desitgem el triomf de les esquerres franceses, que malhauradament, després de les eleccions nacionalistes alemanyes, no vindrà. Hi haurà, el diumenge que ve, un cop de barra a l'esquerra, però En Poincaré aconseguirà la majoria.

La guerra ho ha desplaçat tot i els instints nacionals pertorben el lliure joc de la política i de les doctrines. Ja la batalla, encara que ho sembli, no és entre conservadors i radicals. Un alemany radical rep l'ofuscació de les desgràcies—

que ella busca—de la seva pàtria. Un francès radical pensa, també, per damunt de tot, en la França amenaçada. I l'instint, en els dos pobles, ofega el pensament.

PARADOX

El bon socialisme

Heu's aquí que els burgesos d'Anglaterra deuen veure aquests dies, amb satisfacció i amb sorpresa alhora, que el socialisme del Govern treballista és el bon socialisme. I això és un èxit per a Mac Donald i els seus companys. Que els socialistes trobin bo el socialisme, és natural. La gràcia està en que el trobin bo els que no són socialistes i fins els que són declaradament antisocialistes.

Doncs, sí. El ministre d'Hisenda del Gabinet anglès, que és Philipp Snowden, ha confeccionat un pressupost que ha tingut un èxit com una casa. Algun que altre defecte hi troben els conservadors pel que fa a la qüestió del lliure canvi. Mr. Snowden desfà el que s'havia fet en els últims anys a la Gran Bretanya en sentit proteccionista. El Govern actual, és absolutament lliure canvista.

Això a part, els pressupostos treballistes són objecte de grans lloances per part d'obres i de patrons, de rics i pobres. No hi ha *Repartidora* i rebaixen els impostos. No apugen les contribucions sobre el capital i la indústria, i en suprimeixen alguns. Fan més barata la vida del treballador i no castiguen les fonts d'ingressos dels capitalistes. És un *portento*, que dirà probablement l'il·lustre economista català senyor Lluhí i Rissech, fa temps retirat de la política, però dedicat de ple als alts estudis econòmics.

Els treballistes britànics volen reformar la societat i guarir les nafres socials, tot quedant bé amb tothom i sense fer trencadissa. Els seus procediments són del tot oposats als del bolxevisme rus. En els dos països extrems d'Europa en

el sentit de la iatitud, Anglaterra i Rússia, es realitzen transcendents experiments socials. El socialisme de l'Extrem Orient d'Europa i el de l'Extrem Occident, governen amb mètodes totalment oposats.

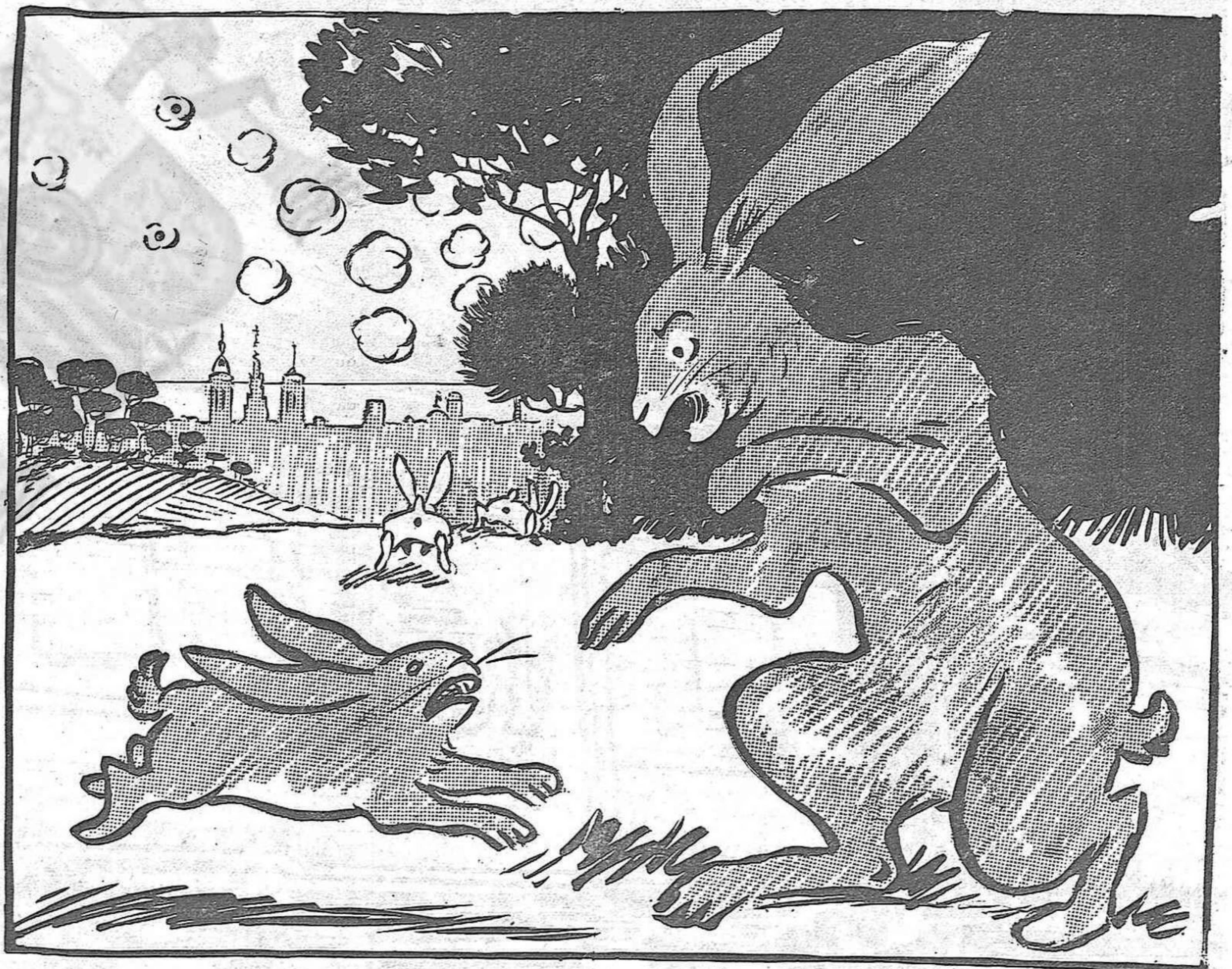
Un hom pot anar seguint els resultats i les vicissituds dels dos mètodes. Encara que els dos experiments es realitzen en condicions diverses, la comparació serà instructiva. I al cap d'algun temps es veurà amb tota claretat quin camí és el millor per als interessos particulars de la classe obrera i per als interessos generals de la civilització.

FULMEN

Demano per parlar

El comte de Romanones ja tenia preparat un discurs d'aquells tan macos que acostuma a pronunciar. L'home feia ja tres mesos que l'anava rumiant i vuit jorns que l'aprenia de memòria, no fos cas que digués una paraula o bé dues més enllà de les que adreçar volia al seu partit esquilat, i es trobés de cop-i-volta en perill d'haver d'anar a passar una quinzena a algun lloc poc desitjat. Doncs, bé, l'il·lustre conspicu, el polític sens igual, per el joc de la mà esquerra, l'home fred i mesurat no pot pas obrir la boca, car no el deixen perorar, i al—Demano la paraula!— que tan manso ha pronunciat, el govern ha dit amb sorna: —De paraula no n'hi ha!

El gran Melquiades Alvarez, el monàrquic esquerrà, aquell home que predica dia i nit la llibertat; que vol ennobrir la pàtria, que aspira a regenerar

Aquest número ha sigut revisat per la prèvia censura militar

el poble, segons predica; que pensa ésser governant, i un cop tingui la *Gaceta* a tots ens deixarà blaus amb l'orientació que dongui als problemes culminants de la política hispana també havia preparat un discurs d'aquells magnífics, que acostuma a pronunciar, per a llençar-lo en un àpat de quatre mil comensals. El pobre home ja el tenia quasi tot engiponat, amb trucs i floritures i uns quants focs artificials d'oratori trapasera, però el govern li ha privat el fer ús de la paraula, deixant-lo amb un pam de nas.

També En Lerroux, segons diuen, té ganes de perorar, a fi de marcar la ruta a seguï, en els temps actuals, als seus correligionaris que encara no l'han deixat. Però En Lerroux, que és un *cuco*, amb ganes de governar, que per a arribar a ministre fins faria un salt mortal, el—Demano la paraula!— encara no ha pronunciat, de por de que li diguessin: —Enraoni, si li plau, encara que sia pels colzes; l'escoltarem de bon grat!— I llavors, ell, que diria per a quedar com li cal davant de la gent monàrquica i bé amb els republicans? Val més que tots elis es pensin que no el deixen perorar i pugui seguir fent l'home passejant, amunt i avall, la seva superba panxa per el carrer d'Alcalá.

Jo no sé pas que diuen els veils polítics cabdals si els deixessin fer discursos, però puc assegurar que si a mi, que sóc un *quidam*, per privilegi especial em diguessin:—Vaja, parli amb tota tranquil·litat.— de tant que enraonaria

m'haurien de fer callar, car, amics meus, ho confesso, duc tantes coses al pap, que penso que ni en tres hores m'hauria descarregat.

FLOK

El sentit de Democràcia

Hi ha en la història de tots els pobles un corrent secret d'evolució envers les formes i maneres de Democràcia. Els pobles progressen i a l'ensems es democratitzen fins al punt d'ésser una mateixa cosa el progrés de la Democràcia i la democràcia del Progrés. Aquest al·liconament històric és reconfortador i haurien d'aprofitar-lo els qui preconitzen l'inextinció de les castes i les classes, els qui somnien malestrugament amb la reviviscència de senyorijs i autocràcies.

Es tan cert que el món es democratitza que aquest fenomen s'observa en ço que és extern i superficial, en el parlar i el vestir per exemple.

L'humanitat va perdre el sentit de l'oripell, de la pompa, de la cerimònia, del ritus... Versailles és un museu i una curiositat de turista. I més que la olímpica reialesa d'un Lluís XIV, no és amable la gentil figura d'un Leopold de Bèlgica, més ben assegut en la butaca d'un cabaret que en el seu trono? Els reis d'ara duen més sovint el barret que la corona, i el bastó que el ceptre, i semblen més feliços quan poden lluir per tota condecoració la gaia, la flairosa majestat d'una flor al trau. Abans, els reis anaven sempre en carroça i els generals a cavall, uns cavalls com no n'hi havia d'altres d'arrogants i pentinats.

I ara, en canvi, ens haurem d'acostumar a les estàtues *egüestres* montades en automòbil...

**

Aquestes consideracions dignes pel seu caràcter del bon senyor Teufelsdröckh, han estat suggerides per ço que està passant a Anglaterra d'ençà que h

mana aquest altre bon senyor que es diu Mac Donald.

Anglaterra és, ultra un gran imperi, un magatzem d'antigalles. La pompa és la meitat de l'ànima anglesa. Allí el rei i els magistrats i tots els personatges s'assemblen, encara als que hi ha en les estampes dels llibres, o en les pintures retrospectives. Ho són de personatges, i ho semblen; fan bé el paper. I al poble britànic li agrada molt aqueixa escenografia.

El rei Jordi, amb gest de gran senyor, va rebaixar el to solemni de la cort per tal que En Mac Donald i els seus ministres no s'hi trobessin tan estranys i poguessin ostentar els càrrecs sense exagerats dispendis.

I va ocórrer que mentre els prínceps assistien a les cerimònies, vestits d'americana, els prohoms laboristes hi anaven de vint-i-u botons.

I l'altre dia, mentre el fill del rei s'oblidava de posar a la maleta el vestit de gala per a la inauguració del servei de «ferryboats» entre Harwic i Zeebrugge, En Mac Donald declarava *solemniament* que ell no era socialista, cosa que ja sospitàvem feia molt de temps.

En Mac Donald hauria de fixar-se una mica en aqueixa modesta filosofia de la decadència de l'oripell.

La majestat està en el poble i com que aquesta majestat és veritable no en necessita d'oripells. I si avui subsisteix encara el concepte de plebs, serà per la que formen els pròcers caiguts als peus de la democràcia que avança.

GLICINI

La psicologia del crim

Es clar que ens referim al crim de l'expres d'Andalusia.

No ens volem remetre a l'obra d'En Tomàs de Quincey, *L'assassinat considerat com a una de les Belles Arts*. Això, a més d'una bestiesa *snob*, ens ha semblat sempre una infàmia. Demés, si

EL MAL D'AQUEST ANY

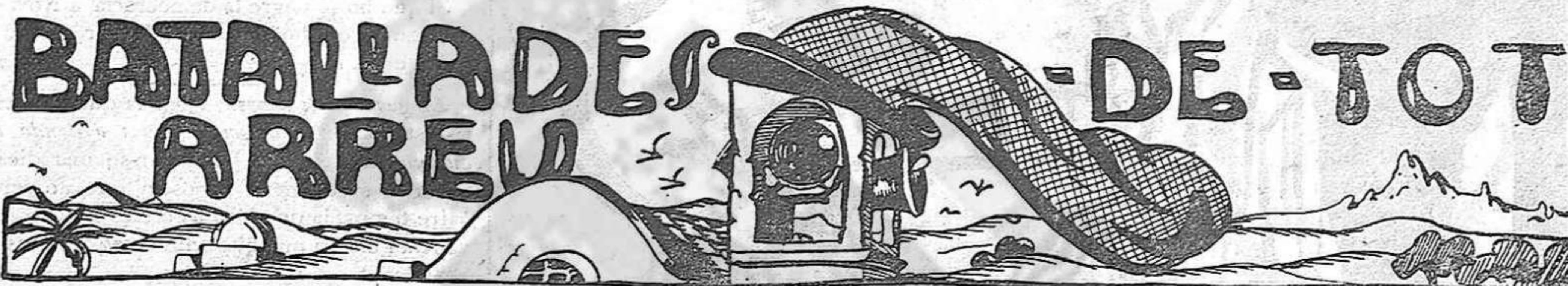

—Que en fa de temps que, amb tant soroll, em xiulen les orelles!

en cap cas pot ésser bell un assassinat, menys que cap pot ésser-ho aquest que ara omple tot Espanya.

Cal fer un acurat anàlisi dels factors que intervenen en la perpetració d'un crim. Tenint en compte aquests factors, el crim de l'expres d'Andalusia ve a resultar com el crim tipus, com el crim model, com la superació del crim.

En ell, hi ha crim per tots quatre costats. Crim, i gros, i repugnant, en el fet. Crim en la manera de fer-lo. (Aquest engany constant de que s'han valgut els criminals, és l'exaltació del crim). Crim en el cinisme dels seus autors. Crim en la seva covardia. I crim—no seguim més per ara—també en la llur vida anterior.

LORD BYRON

Byron ve a la vida en una època de transició, en una època en que—viu encara el record de la revolució francesa, viu amb tot el seu horror, ma-eïts els botxins d'aquella epopeïa, Marat, Fou-

El president del consell de la república Helena pronunciant un discurs al peu de l'estàtua de Lord Byron

quier - Thinville Robespierre...—el món, que la guillotina regicida ha convertit en un cementiri, i els canons de Bonaparte han convertit en un munt

de runes fumejantes, sembla que hagi de néixer de nou.

Aquest marc, aquest ambient exercirà una profunda influència en la vida i en l'obra del poeta de *Don Juan*, més, tractant-se, com se tracta d'un home supremament sensible a les més nimies sensacions del medi.

Si hem de creure lo que han assegurat alguns homes de ciència de que el geni és producte d'una anormalitat, d'una aberració, d'una neurosi, Byron ens ajudarà a tal creència, ja que descendia d'una família d'anormals. Admetent, doncs, el fet de la herència psicopatològica, hem d'agrair que l'avi del poeta, almirant, fos un extravagant; que el seu oncle, el lord infame, un misantrop i homicida; que el seu pare, un home excessivament aficionat a la carn de faldilla, un sensual i vividor—*vividor* no en el vulgar, i equivocat, sentit que es dona a aquesta paraula,— que tos la seva mare una dona fantàstica, desequilibrada i extrafolària, agreujada pel contagi conjugal

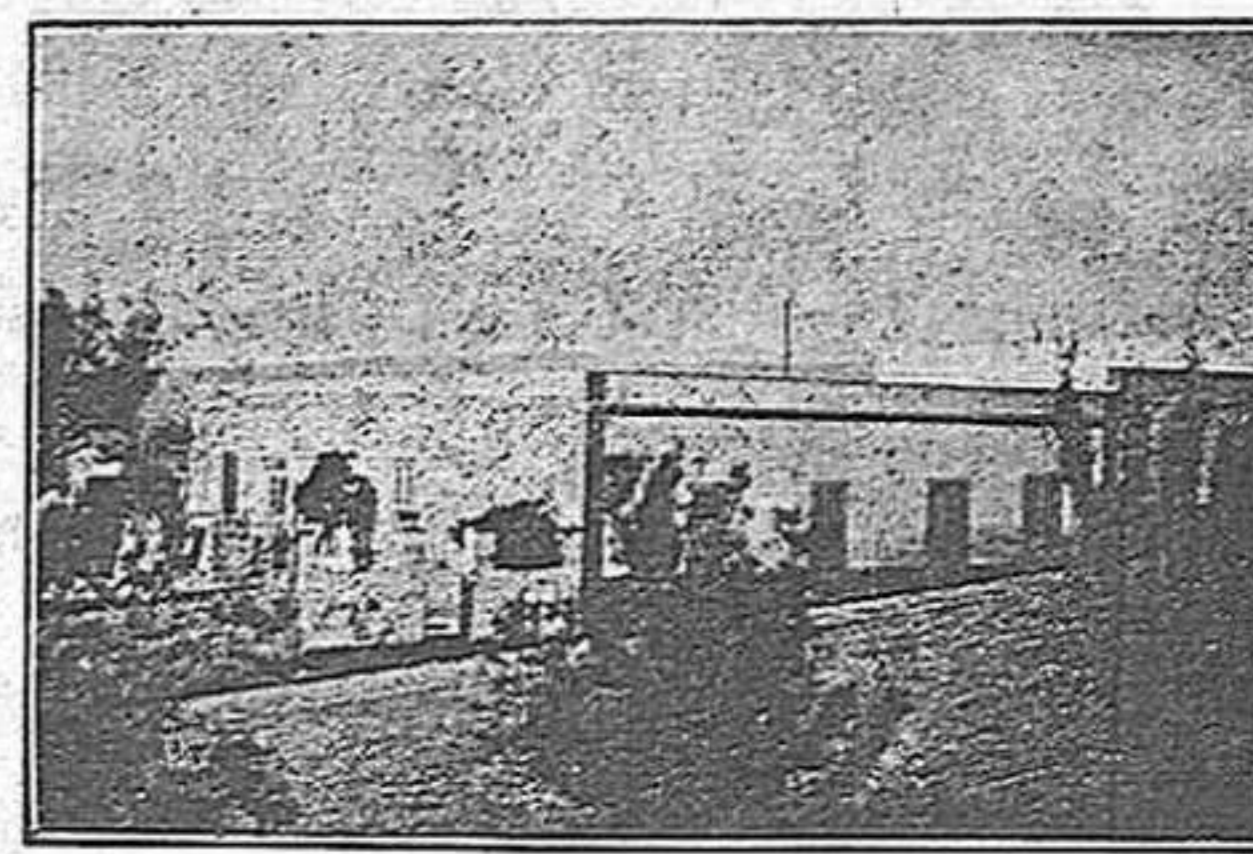
En aquest ambient dur, a l'aigua fort, no és d'estranyar que l'infant hagués resultat un monstre com Jack, el destripador, un erotoman mixte d'assassi com el marquès de Sade, o un místic com Francesc d'Assís. Però no En l'infant hi havia el geni. El geni que no hi hauria hagut de néixer en una família normal, de cada dia, de les que se'n veuen més, en la que li haurien donat bons consells i una educació mediocre i honesta. Veu's aquí com les bones costums i el voler fer d'un fill un bon tenedor de llibres i un bon pare de família, poden ésser perjudicials. Si a Byron l'ensenyen a tèmper la llei de Déu i la dels homes, no hauria escrit *Don Juan*, ni *Manfred*, ni *Childe Harold*.

I la seva vida? La seva és genial, extrafo-

lària, ardenta, poderosa com els seus poemes. La seva és una magnífica obra d'art. Aquesta obra d'art que, amb poca sort, ha intentat imitar el pobre Gabriel D'Annunzio, el magatzemista de quincalla perversa.

En la seva vida—que és la del precursor del dandysme hi ha un esforç continu i magnífic, que tendeix sempre a allunyar-lo de la vulgaritat, de la mediocritat. Coix, atravessa nedant l'Hel·lespont. Anglès, mor lluitant per la independència de Grècia. Mor jove, com deia Menandre que morien els el·legits dels déus. Mor desenganyat dels grecs, a Missolonghi, però això els grecs no ho saben o no ho volen saber.

Aquesta mort an ell, enamorat de la Bellesa—amb majúscula—li plau més que la mort a la vella Anglaterra, fosca i plujosa. Ara dorm en un temple blanc com una ala sota el cel blau de Grècia.

L'Hotel Fuerteventura a Puerto de Cabras on s'hostatgen els senyors Unamuno i Soriano

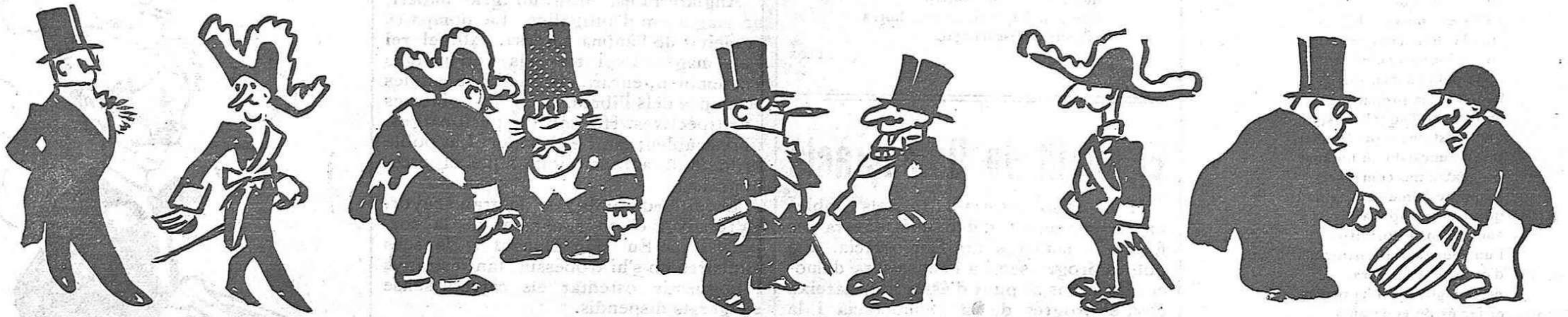
(Fot. Prensa Gráfica)

Els exiliats, en el pati de l'Hotel

(Fot. Prensa Gráfica)

PRECAUCIONS

— Posem-nos la roba dels diumenges... per un sí de cas!

Un lladregot de les Dreçanes té l'atenuant valió de l'ambient en que viu, i gairebé sempre de l'ambient en que ha viscut a tota hora. Els *Honorios* i els *Navarretes* i els *Dondays*, no.

Darrera d'una camisa planxada tenim dret d'exigir-hi quelcom. Sota d'un barret de feltre, també.

La psicologia d'aquest crim té una marcada filiació sociològica.

Aquest fet de l'express d'Andalusia, és el fruit que pot donar.

Dissortadament, tothom coneix algun *Honorio*, algun *Navarrete* o algun *Donday*, amb la mateixa predisposició al mal que aquests. Gairebé sempre l'únic que manca és l'ocasió.

I és que n'hi ha tanta de gent de coll planxat que li agrada viure amb l'esquena drete!

L'HOME DEL MALL

Els mauristes diuen que tampoc volen col·laborar amb cap nou partit polític que es faci, i que segueixen les orientacions d'En Maura.

Però, és que encara n'hi ha de mauristes? Nosaltres creïem que el senyor Maura s'havia entregat definitivament a l'aquarella i els seus partidaris s'havien fet cobradors del tramvia, que és per lo únic que han servit sempre que s'ha tractat d'esbotzar una vaga.

Si l'Ors estava combinat amb els assassins o no, és cosa que encara deu posar-se en clar. Sembla que hi ha moltes ganes d'esbrinar-ho.

A fe que no hi veiem pas l'interès. Si és mort i ben mort, quina repressàlia pot pendre ja amb ell la Societat?

Vaja unes ganes d'embrutar una tomba!

Lo del Banc de Castella encara dóna feina de valent.

Però com que aquí el que no corre vola, ara resulta que al comte Moral de Calatrava no se li ha pogut embargar res.

Pobret! Si és més pobre que una rata! Si ara ens trobem que totes les terres i finques i bens que tothom creïa d'ell, són de la seva muller!

I resulta insolvent. Com si diguéssim, un comte incobrable.

Sembla un fet la intel·ligència comercial anglosaxona per després de la Conferència de Londres.

I nosaltres badant. Com si no hi visquéssim a Europa. Com si l'Anglaterra no fos un model de Nacions.

I si volem blat de moro, ja en tenim prou amb el blat de moro tísic de la Manxa. Abans que tot, els principis. Cal salvar els principis.

A Alemanya han guanyat els partits extrems. Co que demostra que no és incompatible perdre una guerra i fer-s'ho a palletes amb el més valent.

Que ja és un precedent que cal tindre en compte.

«Andrenio», en una glossa parlant d'En Byron, diu que devé d'una família d'anormals. I comença el pintoresc inventari: «Son avi era un extravagant, un maniàtic; son oncle un misàntrop i homicida; son pare un amoral, un disolut; sa mare una desequilibrada...»

Una opinió tauròfila

—“Vols que te diga una cosa?”
— Dignes, fill meu!
—“Doncs que el Cañero m'agrada més que tu!”

Res més? Sembla que l'«Andrenio» no en sap res més de la família d'En Byron. Sinó, també ho diria.

Que ens juri el senyor «Andrenio» que co que ha fet d'En Byron és un elogi a la seva obra poètica. Que ens ho juri, perquè sinó no ens ho creurem.

La Veu, en un telègrama signat a Londres, parla dels interessos dels *prestes*.

Suposem que vol dir dels *prestes*, perquè de *prestes* amb interès no en coneixem d'altres que els de les mitges de les dones.

La revolució a Cuba sembla que va molt poc a poc.

Es el clima. Deu ésser difícil fins a cert punt fer una revolució amb uns revolucionaris que a cada moment deixin d'engegar trets per estirar-se i dir: ¡Estoy apiatanao!

S'ha aixecat el patibul a Tarragona. Feia quaranta anys que la ciutat no havia vist cap sentenciat a mort.

Que el destí faci que no en vegin cap més durant quaranta anys més, que serà una joia pel poble.

Ens hem enterat que a Sevilla, Granada i Còrdova hi ha cigars peninsulars. Així ho diu un estimat confrare quotidià.

I si preparéssim un viatget col·lectiu a preus

mòdics per a comprar-nos uns cigarrets de 0'20? Hem de pensar-hi, i oferim la idea a les agències de viatges Kook i Marsans.

Es negoci.

Els rebassaires van fent el fet.

Arreu de Catalunya nia la nova idea de l'alliberació de la terra per a els qui la treballen.

Els pagesos tenen la paiella pel mànec. Ara que diguin allò tant castiç de «al freir será el reir».

Segons sembla, al nostre Guimerà el volen fer duc de no sé què.

Trobo el títol de duc molt migrat per qui és per dret propi emperador de l'Art Dramàtic.

Els vells i els nous consellers de la Mancomunitat es diverteixen jugant a pilota, per tal de fer-nos creure uns i altres que ells són els millors.

El baró de Viver, convertit en una mena de Sherlock Holmes aristocràtic, treballa com un negre per tal de descobrir els gatuperis dels seus predecessors i treure'ls els drapets ai sol.

No t'escarracis, Romeu, que ningú té d'agrair-te la feina que t'has buscat.

Llegim a la *Vanguardia*:

«Ha deixat de formar part d'aquesta redacció don Carles García Anné, pel fet d'haver sigut anomenat regidor de l'Ajuntament.»

Ho trobem molt posat en raó i digne de servir d'exemple.

El Ku-Klux-Klan de Lon Island ha declarat la guerra a la candidatura del governador Smith pel fet de presentar-se amb caràcter democràtic a les eleccions presidencials.

Si que ho té negre la democràcia, a Nova-York. I aquí? Aquí ho té pitjor. Potsar també hi ha Ku-Klux-Klan.

La gasetta dels viuos, segons la qual tots els diaris estan agonitzants, moribundos o dando las boqueadas, ha deixat de publicar-se uns dies. Ara torna a sortir, però suposem que no serà per gaire temps, ja que els dos o tres senyors de solvència i criteri que hi havia en aquella casa l'han abandonat.

Nosaltres no ho sentim per ells, que trobaran feina desseguida, sinó pel pobre senyor Ernest Bach, que ara es veu sol i aviat es veurà al carrer.

Quan això passi pensi que sempre té les portes d'aquesta casa obertes. Però no per a escriure. Això, no!

En nostres aduanes s'ha fet un recàrrec a les importacions i exportacions.

Aquí es treuran diners fins de les matèries... fecals.

Es veu que els *mussols* abunden per tot arreu! Nosaltres, quan ens en surt un anem a la porta del foraster i li diem:

—Aquí us el deixo.

Lo que prova que ens fan més por que goig. Mussols i ai que ens els tornin, els ¡volem! els catalans!

A Lleida no hi han patates.

A Barcelona tampoc.

I les que veiem en certes barriades són porrides.

Es veu que la higiene no hi dóna cap importància, i tanta que en té!

Van sospentent-se tots els actes que havien de honorar el gloriós nom del gran Pi Margall.

Molt serà que no es celebrin d'aquí un quant temps.

Amò paciència i palla...

Ja ens sembla oír al peu de l'estàtua del gran Cinto, discursos plens de mentides, paraules falses, mots hipòcrites, i gent que no estimà mai el bon almoïner dels Comilles.

El poble durà gravat al cor el record del gloriós vate, però no servirà de ninot.

Impremta La Campana i L'Esquella, Oim. 8.-Barcelona.